המזוודה של סבתא

לזיכרון של סבתי ואמי, שתי נשים מיוחדות

מ. ל. רטאנה

לסבתות ולסבים בכל מקום,
ולאהבה המתמדת ששומרת על כולנו.

פט פ. רואדס

הנה נשמע
הצלצול האחרון
של יום הלימודים.
המורה נדה
בראשה ושחררה
את הכיתה.

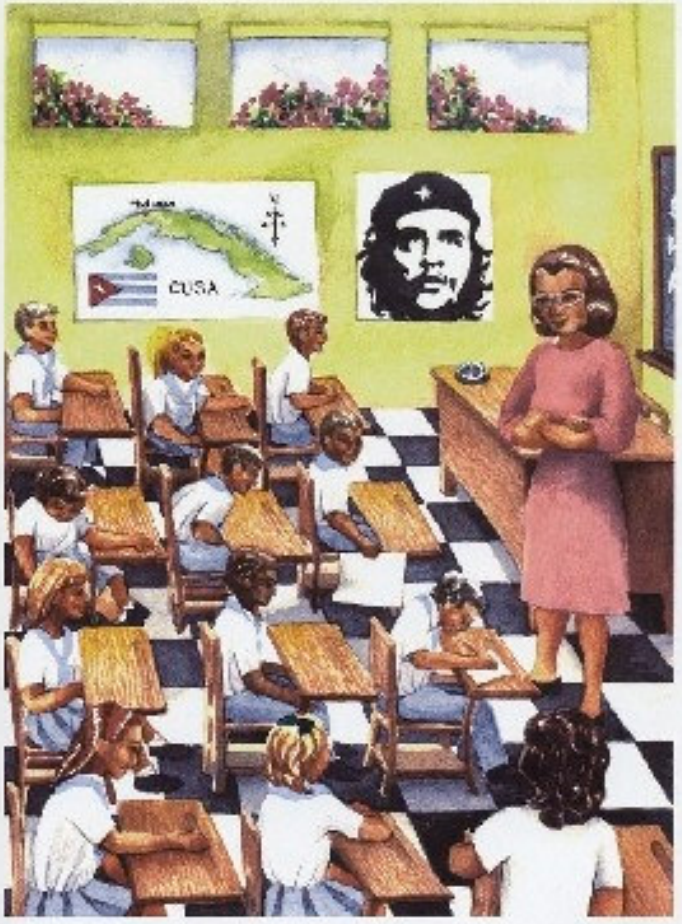

שתי המפקחות,
אופליה ומריה
עמדו בפתח ולכן
איש לא האז
לדחוף ולרוץ.

קשה היה לעבור
אל המדרכה בלי
להשתפשף בדלת
הצרה.

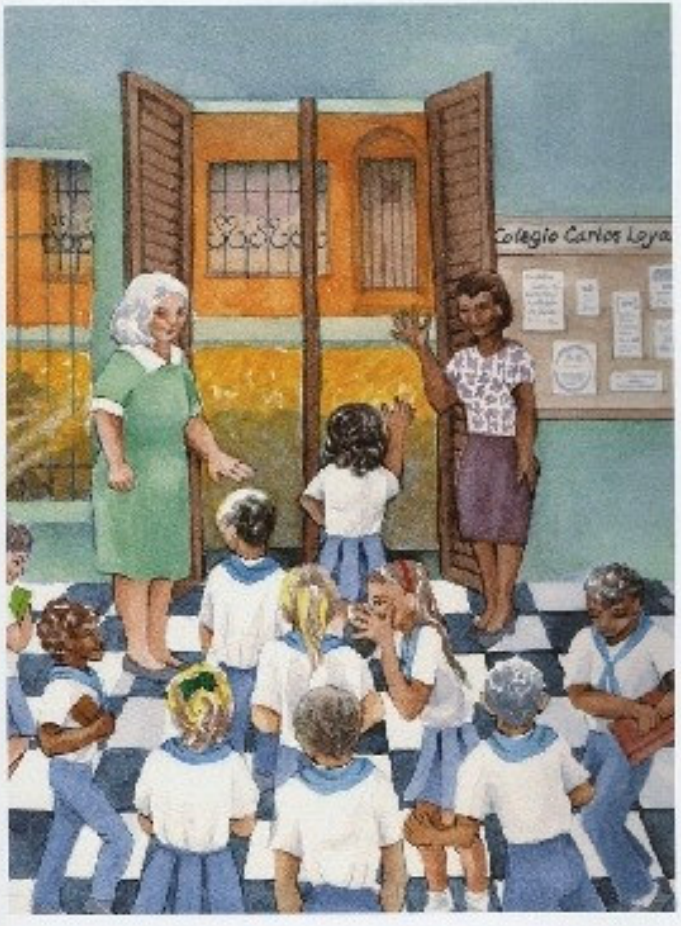

באותו היום רציתי
שיהיו לי כנפיים.
הרחוב לא מרוצף לא
עזר בהרבה, אבל
אפשר היה לרוץ בו
מהר יותר מאשר
במדרכה. זה היה
היום בו סבתא חפפה
את שערותיה ולא
רציתי לאחר.

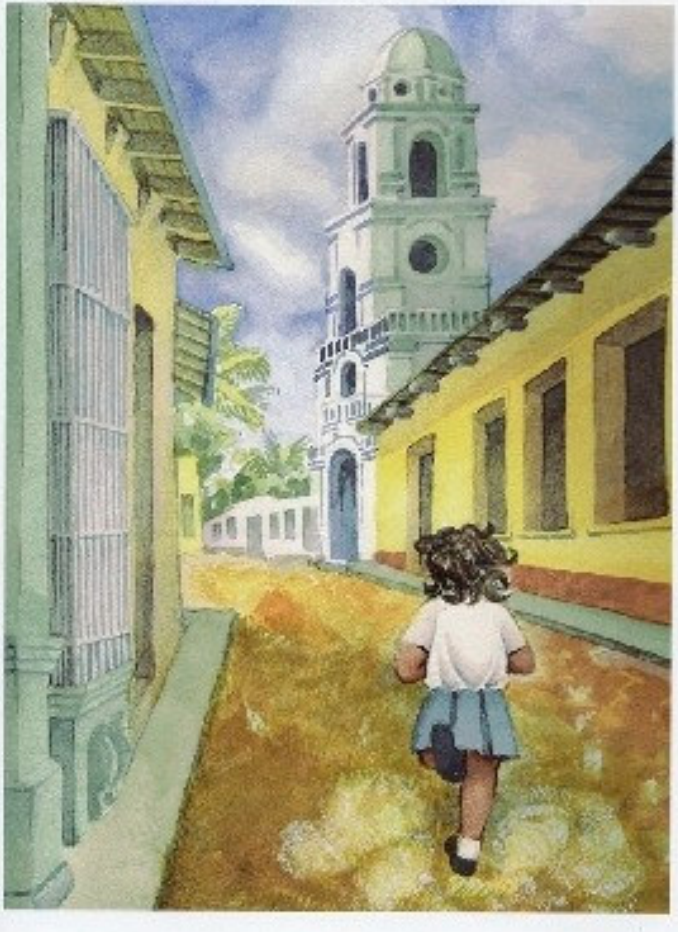

הגעתי בדיוק בזמן.
ראיתי שהיא
מתכופפת מעל גיגית
האבן ובזמן שחופפה
את שערותיה לוחשת
דבר מה, כאילו
מדברת למישהו.
חשבתי "עם מי היא
מדברת? הרי אני
היחידה כאן!"

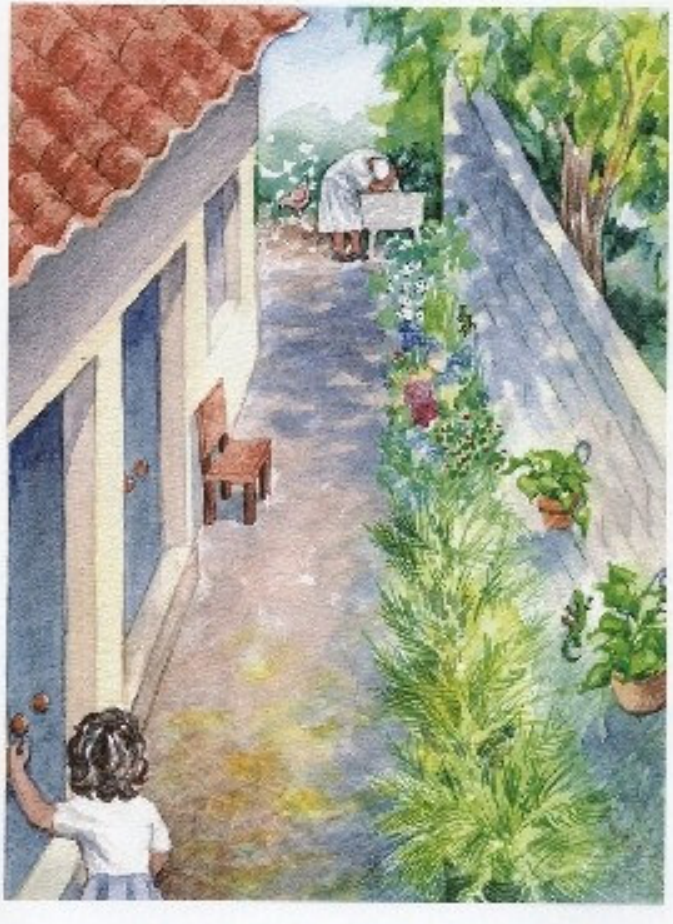

סבתא התיישרה,
לקחה מגבת
והתחילה לאט לנגב
את שערותיה. רק
כדי שלא יטפטפו על
צווארה. ואז ראתה
אותי, התכופפה
ונשקה לי במצח.
ביקשתי "סבתא,
תברכי אותי"
"יברך אותך האל"
אמרה.

היא חייכה אלי והתיישבה
על שרפרף שלפני חדר
השינה שלה. שרפרף
קובני מסורתי, עשוי מעץ
ועור פרה.
חדר השינה שלה נפתח
למעבר בו גדלו צמחי
מרפא רבים. סבתא
השתמשה בהם כדי לטפל
במחלותיהם של חבריה.
מפרחי הוורד הלבנים היא
עשתה זרים נהדרים. הם
הונחו לפני צילומים של
אנשים אהובים, שהלכו
לעולמם.

קרני השמש
השתקפו
בשערותיה
הארוכות, דקות,
ישרות מאוד,
ולבנות כמו שלג.
היא ליטפה אותן
וסרקה בקפידה.

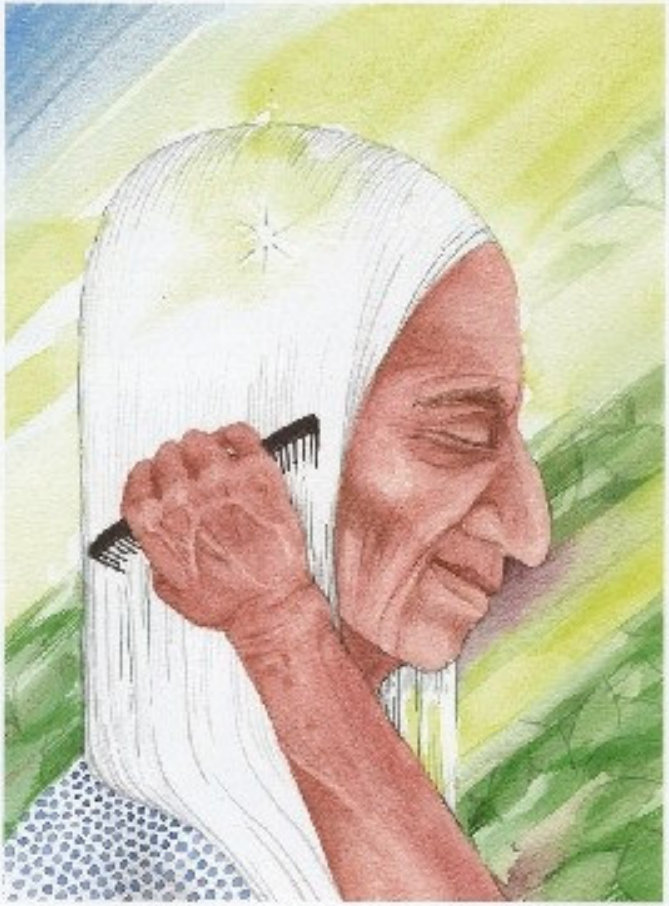

שערותיה הגיעו עד
למותניה. אני עדיין
יכולה להרגיש את
שערה העדין ולח.
זיכרונות העבר באו
אליה כשהשערות
הבודדות עטפו את
שיני המסרק
השחור שלה.

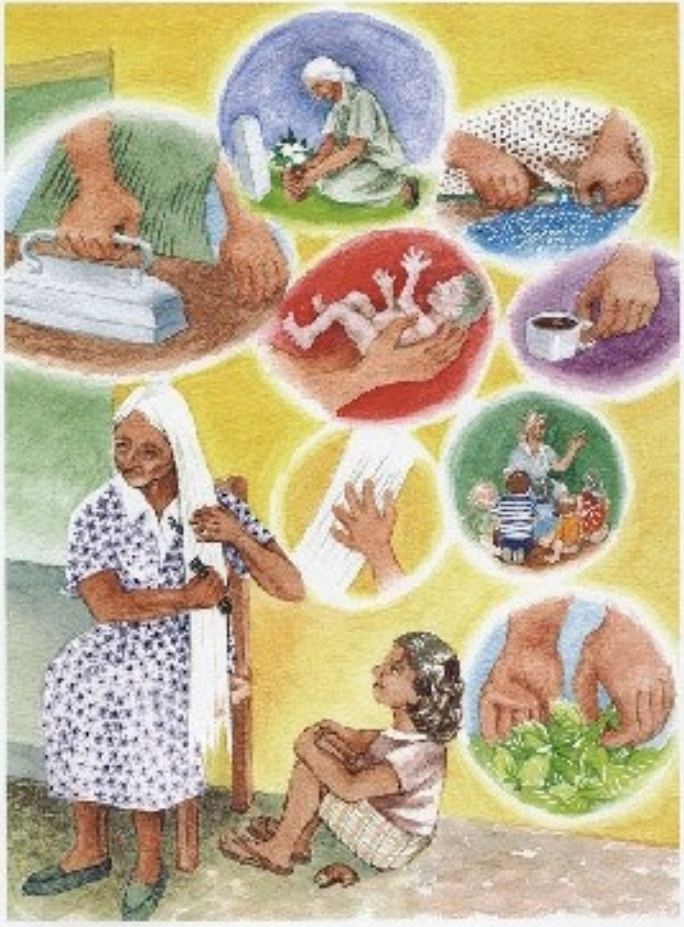

כשעשערותיה
התייבשו היא
אספה את אלה
שנפלו על
הרצפה. ואז
התחילה לקלוע
מהן כדור קטן.

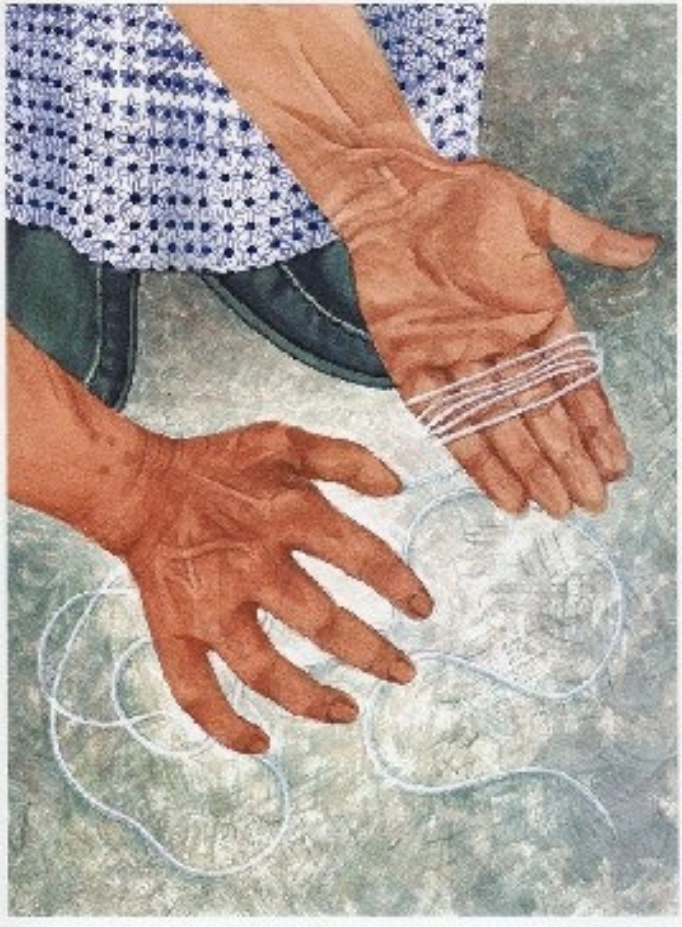

בגמר הטקס הזה
היא הובילה אותי
ביד אל המזוודה
הגדולה. אני זוכרת
את המזוודה עשויה
עץ ארז עם מכסה
מגובן כמו של גמל.

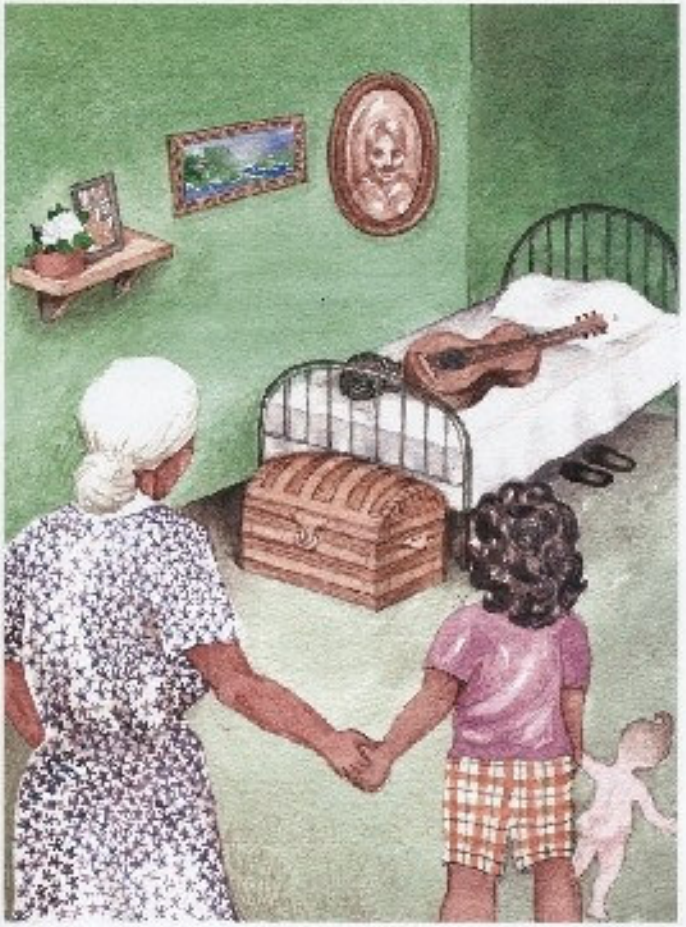

היא שמה את כדור
השערות בתוך
המזוודה ואז פנתה
אלי ואמרה "תחת
הצמות האלה, אותן
שמרתי הרבה,
הרבה שנים,
מונחות תמונות של
המשפחה וגלויות
של קדושים."

ראיתי גם את ספר
התנ"ך, למרות שלא
סיפרה לי עליו, וגם
פיסות בד, כולן בצבעים
עצובים, שחור, לבן,
חום וכחול כהה. מעולם
לא ראיתי את סבתא
לבושה באדום או בצבע
עליז אחר. דומה היה
שהיא באבל כל הזמן.

אך עיקר ההצצה לתוך המזוודה היה להסתכל על כדורי השערות הקטנים שלה. הם היו שחורים, כסופים ולבנים כמו שלג, כולם בצורה מושלמת, כאילו יד הזמן לא נגע בהם.

יום אחד, כאשר היא
קלעה את אחד הכדורים
שלה ביקשתי "סבתא,
תוכלי ללמד אותי
לעשות כאלה?"
היא הביטה עלי בעיניים
עצובות ואמרה "לא, רק
אני צריכה לעשות
אותם."

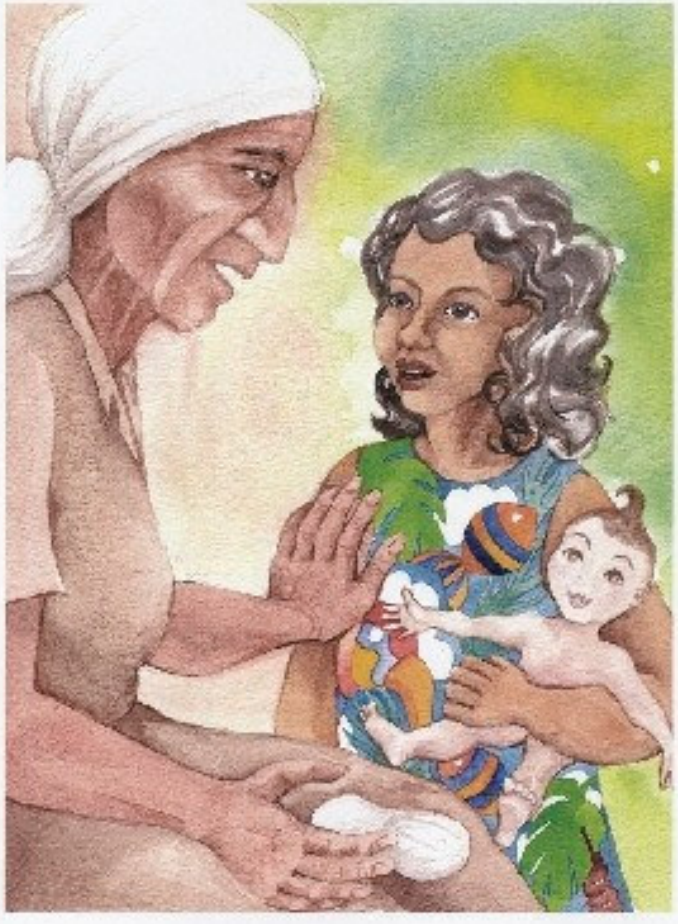

ביום אחר, כשראיתי
אותה בטקס זה
אמרתי "סבתא, תני
לי את הכדור הזה."
היא חייכה אלי בחיוך
המתוק שלה ואמרה
"יום אחד הם כולם
יהיו שלך."